

EVANJELIZOVAŤ? FAKT TO TREBA?

445/2016

www.inky.sk

28. 4. 2016

zlá otázka – kto? – svätosť a dokonalosť – láska – stvoriteľstvo – treba teda evanjelizovať?

Vráťme sa ešte raz k otázke, načrtnutej v rozhovore s emeritným pápežom Benediktom XVI.: „Zatímco otcové a teológové stredoveku se ještě mohli domnívat, že se v podstatě celé lidstvo stalo katolickým a že pohanství existuje pouze na okraji, objev nového světa na počátku novověku radikálně změnil perspektivy. V druhé polovině minulého století se zcela ujalo mínění, že Bůh nemůže nechat jít do záhuby všechny nepokřtěné a čistě přirozené štěstí není ani pro ně reálnou odpovědí na otázku lidské existence. Velcí misionáři 16. století byli ještě přesvědčeni, že kdo není pokřtěn, je navždy zavržen, což vysvětluje jejich misionářské nasazení. V katolické církvi po Druhém vatikánském koncilu však toto přesvědčení bylo zcela opuštěno. Z toho plyne ... hluboká krize. ... Zdá [se], že se tím odnímá motivace k dalšímu misionářskému nadšení. Proč by měli být lidé přesvědčováni k přijetí křesťanské víry, když se mohou spasit i bez ní?“

No vážne, prečo by sme mali evanjelizovať? Vynakladať námahu na to, aby sa iní ľudia stali kresťanmi? Ak sa spasit' môžu aj ako nekresťania – nie je to potom zbytočná námaha?

V skutočnosti je otázka „Je potrebné evanjelizovať?“ veľmi zlou otázkou. Nie je síce úplne od veci a má svoje opodstatnenie. Je ale vo svojej podstate príliš cukriková¹. Odráža skôr predstavu Boha ako Sudcu, ktorý hodnotí, či sme dosť dobrí pre vpustenie do Neba. Ak sme popáchali nejaké hriechy a neboli nám tým správnym spôsobom zo strany Boha odpustené (spoved', uverenie v Krista ako osobného Spasiteľa,...), tak nás Boh pošle za trest do Pekla. Ak sme však nejaké zlo konali, ale nevedeli sme, že je to zlo, tak potom to nie je hriech (ten musí byť vedomý a dobrovoľný) – a teda pre svoju nevedomosť do Neba ísť môžeme a nie sme Bohom potrestaní v Pekle. Odtiaľ je už len krok k onomu známemu vtipu, ktorý milujú najmä ateisti: *Stretnú misionári ľudožrúta a vysvetľujú mu, aké je zlé, že zabíja a je ľudí. A že ho Boha za to potrestá zatratením v pekle, ak sa neobrátia a neprestane s tým. A on sa ich pýta: A keby som to robil z nevedomosti, tiež by mi to Boh počítal ako hriech? A oni na to: Isteže nie! A ľudožrút: Prečo ste teda za nami prišli a všetko nám tu teraz zvestujete? Keby sme neboli spoznali Boha a nezvestovali by ste nám toho svojho Krista, mohli sme byť všetci spasení. Takto sa musíme alebo namáhavo zmeniť, alebo sa zatratíme! Bolo by pre nás lepšie, keby ste nás nikdy neevanjelizovali!* Pekný vtíp. Podľa tejto logiky je naozaj lepšie nikdy o Kristovi nepočuť. Nevedomosť sa tak javí lepšou cestou do Neba ako viera a nasledovanie Krista po namáhavej a úzkej ceste Evanjelia². Celkovo vtíp pekne poukazuje na absurditu naivného cukrikového kresťanstva. Ale my už vieme, že veci predsa len fungujú inak, úplne inak³. A preto aj s evanjelizáciou sa veci majú inak, než by sa mohlo na prvý pohľad zdať.

Jadro problému evanjelizácie, apoštolátu, misií a všetkého, čo s tým súvisí, je v skutočnosti niekde úplne inde! Poďme sa teda na to pozrieť krok za krokom!

KTO by mal evanjelizovať? „Sviatosť birmovania ich [veriacich] dokonalejšie spája s Cirkvou a obohacuje ich zvláštnou silou Ducha Svätého, takže sú vo zvýšenej miere viazaní, ako pravi

svedkovia Kristovi, šíriť a brániť vieru slovom a skutkom.“ (Lumen gentium 11). Ide teda už o zreých kresťanov, ktorí prešli úplnou kresťanskou iniciáciou a teda už nielenže sami kráčajú po ceste Božieho Života, ale ho už aj stále viac a viac žijú a stále viac sa s ním stotožňujú. Je to logické. Nemôžete dať, čo sami nemáte. Ak by ste to napriek tomu skúšali robiť, len by ste naplnili Ježišovo varovanie, že takíto ľudia: „sú slepými vodcami slepých. A keď slepý vedie slepého, obaja padnú do jamy“ (Mt 15,14 SSV). **Len ak sami žijeme Božím Životom, môžeme k nemu volať, pozývať a privádzať iných ľudí.** Skôr nie.

AKÉ sú znaky Božieho Života? Mohli by sme ich zhrnúť do nasledovného: svätosť a dokonalosť, láska, stvoriteľstvo. Pozrime sa na nich podrobnejšie!

1) SVÄTOSŤ a DOKONALOSŤ: Stará filozofická zásada hovorí, že „Bonum est diffusivum sui!“, čiže „Dobro sa chce (túži) rozdávať!“ Svätosť a dokonalosť sa túžia zdieľať a rozdávať. Túžia po tom, aby aj iní zažívali ich krásu – a keď ju zažívajú, aby sa mohli spoločne s nimi o túto krásu a nádheru zdieľať. Takto koná aj Boh voči nám, ľuďom: *Bůh nechtěl stvořit živou loutku, svoji věc, ani šťastného a poslušného živočicha, ale bytosti „k svému obrazu a nám podobné“ (Gn 1,26). Chtěl stvořit boha, jak říká Písmo: „řekl jsem, jste bohové“ (Žl 82,6). Tuto větu pak přejímá Ježíš ve své odpovědi Židům: „Což nestojí ve vašem Zákoně: řekl jsem, jste bohové?“ (J 10,34). Bůh nemůže potřebovat povolné otroky. Bůh chtěl stvořit bytosti schopné podílet se na jeho životě ve Trojici, na radosti tří tvořících osob této svaté Jednoty ... podobná jemu, nestvořenému Tvůrci, a hodná podílet se na jeho životě a jeho radosti.*“ (Claude Tresmontant)

Ak teda žijeme opravdivú krásu Božieho Života a užívame si rozkoš stále vzrastajúcej svätosti a dokonalosti – potom v nás je túžba deliť sa s touto krásou aj s ostatnými ľuďmi. A teda túžba, aby aj oni spoznali Krista a krásu Života s Bohom, do ktorého nás Kristus vovádza. **Je v nás teda prirodzená túžba a potreba evanjelizovať. Nevydržali by sme bez toho, aby sme sa o radosť Božieho života delili s inými, ktorí ho ešte nepoznajú.** A ak by sme aj skúsili nedeliť sa, zažili by sme len to, čo už pred nami zažil prorok, keď hovorí: „Pánovo slovo mi slúži na hanbu a výsmech celý deň! ⁹ I myslel som: "Nespomeniem si naň a nebudem viac hovoriť v jeho mene," ale v srdci mi bol sťa horiaci oheň, zovretý v mojich kostiach; namáhal som sa, aby som to vydržal, no nevládal som“ (Jer 20,8-9 SSV).

Ak v nás nie je táto potreba a túžba evanjelizovať a deliť sa tak o radosť a krásu Božieho života, potom je to znak, že sami ešte Boží život založený na svätosti a dokonalosti nežijeme a cestou spásy nekráčame. A teda sami ešte len potrebujeme byť evanjelizovaní, uveriť a obrátiť sa. A dokazujeme tým, mimochodom, aj jej potrebu – veď sami sme sa ešte doteraz bez pomoci druhých nestali ani kresťanmi ani sa neobrátili k Božiemu Životu a k spásu!

2) LÁSKA: Láska túži dať druhému všetko to, čo milujúci sám má. A v tomto úsilí nestrpí žiadne riziko. Napríklad rodič by si mohol povedať: Načo dieťa vychovávať? Veď aj bez mojej výchovy môže byť v živote šťastné a úspešné, nie? Ani do školy ho dávať nemusím, veď škole nie je nevyhnutnou podmienkou ani šťastia, ani úspechu, nie? Lenže rodič takto nemyslí. Rodič myslí úplne inak. Je mu jasné, že šance dieťaťa byť šťastné a úspešné budú omnoho vyššie, ak dostane kvalitnú výchovu a čo najlepšie vzdelanie. A preto pre neho zabezpečia jedno i druhé, najlepšie,

¹ porov. úvaha č. 339 „Čo vám rodičia možno nikdy nepovedali“

² porov.: „Vchádzajte tesnou bránou, lebo široká brána a priestranná cesta vedie do zatratenia a mnoho je tých, čo cez ňu vchádzajú. ¹⁴ Aká tesná je brána a úzka cesta, čo vedie do života, a málo je tých, čo ju nachádzajú!“ (Mt 7,13-14 SSV)

³ porov. úvaha č. 444 „Svätosť? Naozaj to treba?“

ako dokážu!

So spásou je to podobne. Na spásu sú potrebné *objektívne* podmienky. Inými slovami – nazvime si to hoci na *vonkajšej* úrovni – naozaj platí, že aj Viking, ktorý ľudí zabíja, aj Ľudožrút, ktorý ľudí je, aj Matka Tereza, ktorá ľudí zachraňuje, môžu byť spasení a zbožstení. Ale naplatí to už na rovine *vnútornej*, kde sa vyžaduje, aby jeden, druhý aj tretí konali to, čo konajú, z opravdivej lásky k dokonalosti a z opravdivej lásky k bližnému. Takže napríklad Viking zabije svojho soka, lebo verí, že čestná smrť v boji je to najlepšie, čo mu môže preukázať, je to brána do rajskej Valhaly – a keby mu ju odoprel, tak by ho zneuctil, ponížil, ublížili by mu veľmi ťažko a možno by ho ako zbabelca aj na večné muky v Niflhelme odsúdil. Ľudožrút takisto musí konať z presvedčenia, že zjedenie porazeného nepriateľa je tým najlepším spôsobom, ako ho uctiť a je to správne a čestné konanie a ak by to neurobil, zneuctil by seba, zneuctil by svojho protivníka i jeho rod a jeho príbuzenstvo a to im predsa nemôže urobiť! A rovnako Matka Tereza zachraňuje zomierajúcich, o ktorých už nikto ani nezavádí, pretože verí, že je to tak správne a usiluje sa konať najlepšie, ako dokáže – a súčasne je to pre ňu požiadavka lásky aj k tým najbiednejším.

Tento vnútorný postoj lásky a túžby po dokonalosti ale nie je až tak samozrejmy. Je omnoho pravdepodobnejšie, že aj Viking, aj Ľudožrút budú konať skôr zo sebeckých dôvodov: pýcha, moc, sláva, korisť, či hoci aj len prežitie krutej zimy na úkor druhého. Takisto, ako je pravda, že je omnoho pravdepodobnejšie, že sa k ideálu lásky a svätosti dopracuje človek, ktorý pozná Boha a stretol Živého Krista a prijal vedome Dar Duchu Svätého, než človek, ktorý o týchto veciach ani netuší.

Ak teda milujeme ľudí okolo nás tak ako ich miluje Boh – a teda žijeme aj po tejto stránke Jeho Život – potom cítime veľkú zodpovednosť za to, aby sme vynaložili všetky svoje sily na to, aby sme čo najviac ľuďom pomohli nielen počuť Evanjelium, ale aj skutočne spoznať Krista, Jeho lásku, zažiť Ho – a obrátiť sa! Nikdy by sme si nemohli nijako odpustiť, ak by sme v tomto úsilí nevynaložili všetky svoje sily, schopnosti a dôvtip, ktoré máme! Presne tak, ako to konštatuje Pavol, keď píše: „*Lebo nás ženie Kristova láska, keď si uvedomíme, že ak jeden zomrel za všetkých, teda všetci zomreli.* ¹⁵ *A zomrel za všetkých, aby aj tí, čo žijú, už nežili pre seba, ale pre toho, ktorý za nich zomrel a vstal z mŕtvych*“ (2 Kor 5,14-15 SSV). A ako v tom istom duchu píše aj dnes Baránkova Nevesta Cirkev: „*Na všetkých laikov⁴ dolieha vznešená povinnosť pracovať na tom, aby sa spasiteľné úmysly Božie čím ďalej tým viac uskutočňovali všade na svete na všetkých ľuďoch všetkých čias*“ (Lumen gentium 33). „*Nestačí, aby kresťanský ľud bol v nejakom národe prítomný a organizovaný, ani nestačí, aby konal len apoštolát dobrého príkladu. Ustanovený je tam nato, jestvuje tam za tým cieľom, aby svojim spoluobčanom nekresťanom zvestoval Krista slovom a skutkom a pomáhal im plne prijať Krista*“ (Ad Gentes 16). „*Všetci veriaci ako údy živého Krista, ku ktorému sa pričlenili a pripodobnili krstom, birmovkou a Eucharistiou, sú povinní spolupracovať na vývoji a vzraste jeho Tela, aby ho čím skôr priviedli k plnosti. Preto všetci synovia a dcéry Cirkvi majú mať živé vedomie vlastnej zodpovednosti voči svetu, pestovať v sebe naozaj katolíckeho ducha a zasvätiť svoje sily dielu šírenia evanjelia*“ (Ad Gentes 36)

Ak v nás nie je táto naliehavá zodpovednosť za druhých a za to, aby boli bezpečne a isto privedení k poznaniu a prijatiu Krista a teda k spásu, potom je to znak, že sami ešte Boží život založený na láske nežijeme a cestou spásy nekráčame. A teda sami ešte len potrebujeme byť evanjelizovaní, uveriť a obrátiť sa. A dokazujeme tým zase aj jej potrebu – veď sami sme sa ešte doteraz bez pomoci druhých nestali ani kresťanmi ani sa neobrátili k Božiemu Životu a

k spásu!

3) STVORITEĽSTVO: Spomeňme ešte raz Tresmontantove slová o „*radosti tré tvóricích osob této svaté Jednoty*“ Trojice. Vidíme Boha, ktorý dáva do pohybu gigantické dielo Stvorenia. Slovom Pierre Teilhard de Chardina v big-bangu započína dielo *kozmozgenézy*. A potom, keď Vesmír je plný hviezd a planét, pokračuje Dielo na úplne novej rovine dielom *biogenézy*. A keď Zem (a možno aj iné svety) kypí a preteká životom, náhle sa Dielo posúva do ešte vyššej roviny *antropogenézy*. Objavuje sa človek, tvor, ktorý je obrazom Boha, slobodný a rozumný. A potom, potom začína to hlavné: *Kristogenéza*, dielo zbožštenia človeka v Kristovi. Rodí sa cieľ všetkých vecí, Nevesta Baránkova, Cirkev, ktorá je Nebeským Jeruzalemom, Božím Kráľovstvom, samým Telom Kristovým a teda Kristom. V nej sa završuje Boží záverečný plán „*zjednotiť v Kristovi ako v hlave všetko, čo je na nebi aj čo je na zemi*“ (Ef 1,10 SSV). Všetko ostatné, celý obrovitý a úžas vzbudzujúci Vesmír, je len *lešením*, s pomocou ktorého vzniká toto posledné, toto hlavné, „*nové nebo a nová zem*“ (porov. Zjv 21,1 SSV) – Cirkev, plná zbožštených ľudí, premenených v Boha v Kristovi.

A vidíme Boha, ako na toto Dielo hľadá (povedané po ľudsky) s radostným vzrušením a hlbokým uspokojením a naplnením: „*Boh videl všetko, čo urobil, a hľa, bolo to veľmi dobré*“ (Gn 1,31 SSV).

Ak žijeme Božím životom, potom aj my túžime „podílet se na jeho životě ve Trojici, na radosti tré tvóricích osob“ (Claude Tresmontant). Aj naše srdce sa chveje radostným vzrušením z toho, že smieme mať podiel na stvorení niečoho, čoho veľkosť, vznešenosť a krása nezmerne presahuje veľkosť, vznešenosť a krásu samotného Vesmíru. Niečo, čo tu bude navždy žiariť v nesmrteľnej sláve Boha dávno po tom, čo Vesmír zhasne a zanikne... **Sme týmto Dielom uchvátení ako Boh – a ako Boh aj my sme ochotní dať do tohto Diela všetko, i vlastné telo a vlastnú krv**, ako vyznáva už Pavol, keď píše: „*Teraz sa radujem v utrpeniach pre vás a na vlastnom tele dopĺňam to, čo chýba Kristovmu utrpeniu pre jeho telo, ktorým je Cirkev*“ (Kol 1,24 SSV). A určite nemusíme spomínať, že popri spoločenstve Cirkvi, sile sviatostí, moci slova Božieho, spoločenskej angažovanosti sú apoštolát a evanjelizácia zásadnými nástrojmi tohto diela „*zjednotenia všetkých ľudí v Kristovi (= Cirkvi) ako v Hlave*“. Preto nás ani neprekvapí, keď sama Cirkev hovorí o diele evanjelizácie a apoštolátu ako o najzásadnejšej zložke Božieho tvoriaceho tvoriaceho Života, ktorý žijeme: „*Celá Cirkev je misionárska a dielo šírenia evanjelia je základnou povinnosťou ľudu Božieho*“ (Ad Gentes 32). **Tvorenie je podstatným znakom Nového Života – a apoštolát je jeho zásadným nástrojom.**

Ak v nás teda nie je táto skutočná vášeň pre apoštolát, ktorým všetkých privádzame a zjednocujeme v Kristovi, potom je to znak, že sami ešte Boží život, prejavujúci sa tvorením, nežijeme a cestou spásy nekráčame. A teda sami ešte len potrebujeme byť evanjelizovaní, uveriť a obrátiť sa. A dokazujeme tým znova aj jej potrebu – veď sami sme sa ešte doteraz bez pomoci druhých nestali ani kresťanmi ani sa neobrátili k Božiemu Životu a k spásu!

Čím je aj zodpovedaná otázka našej dnešnej úvahy: **Áno, evanjelizácia a apoštolát sú potrebné. Ale ešte viac sú vášňou, potrebou, niečím, bez čoho nevieme a nedokážeme žiť, lebo sú podstatnou súčasťou Božieho Života**, ktorý sme od Boha dostali. A nijako nemôžeme tento život žiť bez toho, aby sme evanjelizovali svet! Aj preto naša misionárska horlivosť je dobrým indikátorom nášho vlastného smerovania k spásu a zbožšteniu. A v tomto svetle aj lepšie chápeme Pavlovo volanie: „*Ak hlásam evanjelium, nemám sa čím chváliť; to je moja povinnosť a beda mi, keby som evanjelium nehľasal*“ (1 Kor 9,16 SSV)!

Váš Inky

⁴ = katolíkov, ktorí neprijali kňazské svätenie